



Bodil Hammarberg
Stadsmiljö
08-508 265 24
bodil.hammarberg@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2012-11-22

Lotten Backström
Trafikplanering
08-508 262 15
lotten.backstrom@stockholm.se

Årstafältet park, Årsta 1:1 planärende, svar på samråd

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden godkänner och överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på samrådet.
2. Trafik- och renhållningsnämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Pia Krensler
tf Avdelningschef

Mattias Lundberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Den första detaljplanen för stadsutvecklingsområdet Årstafältet är ute på samråd. Området är en av de utpekade noderna i översiktsplanen – Promenadstaden i ett växande Stockholm. Trafikkontoret har lämnat synpunkter avseende parkens

Bilaga 1: Plankarta, detaljplan för Årstafältet park Årsta 1:1 mm, samrådshandling

Bilaga 2: Planbeskrivning, detaljplan för Årstafältet park, Årsta 1:1 mm, samrådshandling



gestaltning och funktion, skötsel och underhåll, tillgänglighet, avfallshantering och trafikfrågor. Planförslaget är genomarbetat och planbeskrivningen belyser de flesta aspekter. Genomförandefasen är dock knapphändigt redovisad i samrådet.

Bakgrund / Remissen

Samrådsunderlaget för Årstafältet park utgör den första detaljplanen i stadsutvecklingsområdet Årstafältet. I området planeras 4000 nya bostäder och verksamheter som binder samman stadsdelarna Årsta och Östberga samt en stor stadspark centralt placerad om ca 30 ha. Den nya bebyggelsen ligger norr och väster om planområdet, ca 20 ha mark tas i anspråk för bebyggelse av dagens Årstafält som är ca 50 ha stort.

Enligt beskrivningen inrymmer planförslaget tydliga stråk och entréer till parken, generösa och tillgängliga vistelsezoner, skogsbeväxtade kullar/åsar mot Huddingevägen och Östbergavägen som skydd mot trafikbuller. Parken avgränsar sig mot den nya bebyggelsen med en aktivitetsbrygga i väster och en parkbrygga i norr som innehåller varierande ytor för lek och spontanidrott, solhyllor promenader och samvaro. Dagvattendammen och Valla å utvidgas i förslaget, slänterna görs flackare och mer tillgängliga och formas för att också gynna ett vattennära djurliv. I nordvästra delen av planområdet i anslutning till dagvattendammen kopplas en stadsdelspark mot ny bebyggelse, ett mer urbant komplement till den friare landskapsparken. Koloniområdet flyttas i läge till östra delen av fältet och bidrar tillsammans med kulturrummets föreslagna parkbyggnader för t ex café, smådjur, enklare handel och föreningslokal till att göra parkens södra delar till en målpunkt.

Samrådstiden pågår 2012-09-03 – 2012-10-15. Trafikkontoret har fått förlängd remisstid för att hinna bereda och framlägga ärendet i Trafik- och renhållningsnämnden 2012-11-22.

Tidplan för projektet

Planprocess:

Plansamråd, 3:e kvartalet 2012

Godkännande i SBN, 3:e kvartalet 2013

Genomförande

Genomförande av parken kommer att ske i olika etapper.

Utvecklingsområdet Årstafältet förväntas vara fullt utbyggt 2030.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samarbete mellan avdelningarna trafikplanering och stadsmiljö. Trafikplanering arbetar med stadsutvecklingsprojektet tillsammans med exploateringskontoret och stadsmiljö förvaltar Årstafältet på nämndens uppdrag. Ärendet är utskickat på remiss inom trafikkontoret och synpunkter har lämnats bl a från avdelningen för avfall.

Trafik- och renhållningsnämnden har tidigare behandlat Årstafältet i ett ärende TrN 2010-04-19 rörande Programsamråd för Årstafältet, svar på remiss. Många av de synpunkter som lämnades av trafikkontoret beträffande parkutformningen är beaktade i planförslaget.

Trafikkontorets synpunkter och förslag

Planen

Plankartans detaljeringsnivå är mycket hög. Olika funktioner i parken markeras med illustrationslinjer och tillhörande text. Texten på kartan hade kunnat få en mer generell innebörd t ex när det gäller aktivitetsbryggans innehåll. Gång- och cykelvägnätets detaljeringsnivå inom planområdet är också mycket detaljerat redovisat. I planbeskrivningen finns en förtydligande illustration.

På plankartan redovisas en del av sträckan som är tänkt som gångfartsgata med beteckningen GC-VÄG. Trafikkontoret anser att även denna sträcka bör få beteckningen GATA och att gatan regleras med skyltning för endast gång- och cykel om det är den lösning som anses vara aktuell.

Möjligheten att lokalisera en återvinningscentral inom planområdet, öster om Huddingevägen, bör beaktas. Att lokalisera punkter för återanvändning och återvinning så att det möjliggör för boende att enklare nå dessa till fots eller via cykel ligger väl i linje med Promenadstadens intentioner. Trafikkontoret förordar därför en omarbetning av detaljplanen i den delen av planområdet så att det även kan innefatta en återvinningsanläggning.

Park, funktion och gestaltning

Parkvägar

I beskrivningen omnämns behovet av att koppla samman lokala och regionala cykelstråk. Nya raka gång- och cykelvägar är illustrerade i planen och binder samman stråk utanför planområdet. En viktig fråga är hur man ska tillvarata

fotgängarnas och parkbesökarnas intresse av att gå tryggt på parkvägarna utan att komma i konflikt med cykelpendlarna om vägsystemet inbjuder till höga farter. De raka stråken mitt inne i parken bör kanske få en annan geometri, alternativt bör kanske pendeltrafiken förläggas ut mot kanterna av fältet. Ett annat sätt är att huvudvägarna får en så tydlig visuell uppdelning mellan gående och cyklister så att ingen tveksamhet uppstår. I det fortsatta arbetet bör dessa frågor beaktas.

Parkbryggans sammanlänkning med Enskedefältet via en gångbro över Huddingevägen är positivt.

Karaktärer

I beskrivningen beskrivs en utveckling från dagen landskapspark till en aktivitetspark knuten till ny stadsmässig bebyggelse – plats för möten. Förutom att inrymma många aktiviteter i parken bör det finnas plats för en parks primära funktion; att erbjuda avkoppling, vila, ro, med upplevelser av naturens årstidsväxlingar. Med växande befolkning i närområdet ökar också trycket på parken och behovet av riktigt tåliga fria ytor som går att använda till spontana aktiviteter liksom lugnare och vilsamma gröna rum.

Östbergavägen beskrivs som trädplanterad stadsgata. Östbergavägen har dock inte förutsättningar att bli stadsgata i samma mening som gatorna inne i det nya bebyggelseområdet. Trots att Östbergavägen klyver parken Årstafältet från naturmarken och skogsbrynet mot Östbergahöjden är det viktigt att områdena knyts samman visuellt. Trädens placering, artval och utformning av närområdet runt vägen är av stor betydelse för upplevelsen av hur väl vägen ansluter till park och natur.

Samverkan och genomförande

Samverkan i planeringsskedena skapar goda förutsättningar i genomförande- och driftskeden. Detta omfattande och i många stycken unika parkprojekt, inte minst genom sin storlek, tekniska utmaningar och sitt mångfunktionella innehåll kräver en väl utvecklad samverkan mellan de tekniska förvaltningarna. Trafik- och renhållningsnämnden kommer även i framtiden att förvalta Årstafältet som kommuncentral park vilket innebär att skötsel- och underhållskostnader och parkens utveckling över tid faller under nämndens ansvar. Det är viktigt att trafikkontorets parkansvariga under stadsträdgårdsmästarens ledning får möjlighet att påverka utformning, vegetationshantering, materialval i ytskikt och utrustning m m. Även frågor som handlar om skötselplaner och avtalsfrågor med andra aktörer på fältet är viktiga att samverka kring.

I majoritetens förslag till budget 2013 sägs: ”I samband med beslut om drift- och underhållskostnader ska ett ökat fokus läggas på att välja material, utformning och tekniska lösningar som är långsiktigt hållbara och som också gör det möjligt att hålla rent och snyggt”. För att säkra dessa frågor krävs ett nära och kontinuerligt samarbete mellan exploateringskontoret och trafikkontoret genom alla faser av projektet. Det finns utarbetat en checklista för detta avseende exploateringsprojekt benämnd ”Ledstången” där också stadsbyggnadskontorets roll är belyst.

I planbeskrivningen omtalas behovet av att ta fram ett gestaltungsprogram för utvecklingen av Årstafältet park. Detta är relevant eftersom projektet löper över lång tid. Detsamma gäller ett skötselprogram för vegetationsutvecklingen i olika skeden. Förvaltningen av fältet måste kunna vara välfungerande även under den långa utvecklingsfasen så att befintliga funktioner och parkvärden tas tillvara innan nya etableras.

Tidsplan

Tidsplan och genomförandet av detaljplanen är mycket översiktligt redovisad. Det finns en oro för att Årstafältet park blir ett långdraget projekt där varken den befintliga parkens värden finns kvar eller den nya parkens kvaliteter etableras. Detta måste tydliggöras och hanteras i samverkan mellan exploateringskontoret och trafikkontoret.

Evenemang och idrott

Den öppna delen av fältet beskrivs som en plats för spontana aktiviteter - idrott men också evenemang som cirkus, teater mm. Det måste beaktas att evenemang medför stora påfrestningar på vegetationsytor och gångvägar. Slitaget är stort liksom risken för kompakteringsskador beroende på tunga fordon. En annan effekt är biltrafiken på fältet och behovet av parkeringsplatser om evenemang oundvikligen medför, vilket kan resultera i konflikter med parkbesökare och ökad risk för olyckor. Sophantering, el- och vattenförsörjning är också viktiga frågor i samband med evenemang. Även idrottsaktiviteter innebär risker för att parken belamras med fordon vilket kontoret har erfarenheter av från dagens situation. Dessa erfarenheter måste beaktas i det fortsatta planeringsarbetet.

Vegetationshantering

I planförslaget beskrivs en arkipelag med åkerholmar som skapar ett halvöppet landskap i södra delen av fältet. Detta gestaltungsgrepp bör i det fortsatta arbetet utredas vidare med hänsyn till det stora behovet av öppna ytor kompletterade med läplanteringar. Det finns också trygghetsaspekter kring en genomtänkt



vegetationshantering. Möjligheten att komplettera de lövskogsbeklädda kullarna/åsarna mot Huddingevägen med barrväxter bör beaktas.

Vegetationen längs Göta landsväg i form av snår och buskar vid väggkant och i diken skall begränsas till ett minimum enligt den vårdplan som Stockholms länsmuseum har upprättat för fornminnet. Etablering av träd och buskar längs landsvägen som ett sätt att förstärka den kulturhistoriskt värdefulla miljön är ett tveksamt grepp.

Koloniområdet

Koloniområdet flyttas till östra delen av fältet och görs tillgängligt för allmänheten. Ett gestaltungsprogram är positivt för kolonistugor och andra konstruktioner för att inom vissa ramar skapa valfrihet. Det finns behov av ytor för kompost, trädgårdsavfall och andra bruksytor som inte alltid upplevs som tilltalande av andra parkbesökare. Dessa måste planeras in på lämpligt sätt. Det är också viktigt att i avtal klargöra att skötsel och underhåll av gränsavskiljande konstruktioner och häckar ligger inom koloniföreningens ansvarsområde. Koloniområdets storlek bör ytterligare belysas. Med kraftigt ökad befolkning i närområdet kan det finnas behov av ytor för verksamheter som inte går att definiera i dagsläget. Det är viktigt att slå vakt om de gemensamma parkytorna i det nya Årstafältet park.

Kulturrummet

Det är positivt att man i planförslaget samlokaliserar byggnader för parkverksamhet och koloniförening. Man måste dock ta i beaktande behovet av angöring, parkering, cykelparkering, varuleveranser, sophantering mm. med realistiska lösningar för hur logistiken skall fungera i relation till gående och besökare.

Naturvärden grönytekompensation

Ianspråktagen grönyta för planerad bebyggelse kompenseras genom att utveckla dagens landskapspark till en aktivitetspark med plats för möten av många olika slag. Det är dock viktigt att man har ambitionen att bevara värden som finns i dagens park och som uppskattas av många människor. Miljömässigt kommer projektet att vara betydelsefullt eftersom man planerar för en hållbar dagvattenhantering och varierande biotoper för djur och växter. Det är mycket positivt att utvecklingen av Årstafältet park ligger som första delområde i den kommande exploateringen och kan vara en framgångsfaktor för projektet som helhet.

Fältet är idag en viktig plats för mellanlandning och födosök för flyttfåglar med stor betydelse för regionen. Det beror på stora öppna ytor, skyddande dungar och odlingstegar med solrosor, nakenhavre, klöver mm som gynnar fågellivet. 162 fågelarter är registrerade enligt artportalen. Ett holkprogram har genomförts 2011 på fältet i samarbete mellan Stockholms ornitologiska förening och Enskedegårds gymnasium.

Den extensiva skötseln med slåtter är gynnsam för djurliv och artrikedom och uppskattas av boende runt fältet.

Barnperspektivet

De nya lekplatserna och aktivitetsytorerna med olika funktioner för fysiska aktiviteter kommer att innebära en stor positiv förbättring för barn och ungdomar i intilliggande bostadsområden. Utvecklingen av ett besökscentrum i sydöstra hörnet av området är gynnsamt för familjer och som mötesplats mellan människor.

Tillgänglighet

Planbeskrivningen beskriver tillgängligheten i stort i parken. Kontoret vill dock tillägga att det även är viktigt att utformningen av aktivitetsområdena innebär att dessa blir tillgängliga och att parkbyggnader inklusive föreningslokaler uppfyller normen.

Avfall

Det är önskvärt att val av avfallshantering för varje projekt görs redan under planprocessen och därmed finns med i planbeskrivningen. Trafikkontoret vill att följande frågor utreds vidare i plan- och genomförandeprocessen:

- Vilket eller vilka avfallssystem kommer tillämpas? Kommer exempelvis papperskorgar i offentlig miljö anslutas till eventuellt sopsugssystem?
- Verksamheter i form av kulturrum och kolonilotter genererar avfall. Det är viktigt att säkerställa att transporter för detta ej sker på parkväg. Var placeras utrymmen för dessa ändamål.
- Hur kommer framtida förtätning påverka avfallshanteringen på Årstafältet park?



- På vilket sätt medverkar avfallshanteringen i aktuell plan till att nå de mål om minskade avfallsmängder som specificeras i översiktsplanen?
- Hur skall mål om ökad andel återvunnet organiskt avfall uppnås?
- Vilka åtgärder vidtas för att garantera god tillgänglighet för brukare av avfallssystem?

Trafikkontoret driver återvinningscentral för hushållens skrymmande avfall inom fastigheten Enskede Gård 1:1 angränsande till planområdet. Eventuell överdäckning av Huddingevägen eller flytt av sträckningen samt utvecklingen av Årstafältet i stort gör att nuvarande etablering och/eller utformning av Östberga återvinningscentral har begränsad livslängd. Nuvarande tillstånd för verksamheten löper till 2014. Östberga återvinningscentral är idag den mest centralt lokaliserade anläggningen med ca 500 kundfordon per dag. Upptagningsområdet omfattar större delen av Södermalm samt de södra närförorterna. De bostäder som kommer tillskapas inom närområdet gör även att behovet för hantering av skrymmande hushållsavfall och farligt avfall ökar ytterligare. Sammantaget gör detta att det är av största vikt att hitta alternativa lösningar för en återvinningscentral i området. Trafikkontoret har identifierat området öster om Huddingevägen och norr om Sockenvägen inom aktuellt planområde som möjlig alternativ lokalisering av byggnad för återbruk och hantering av hushållens skrymmande och farliga avfall. En inrättning för mottagning av detta material kan ges en modern gestaltning och teknisk utformning för att fungera i en parkomgivning och minimera störningsmoment som historiskt förknippats med verksamheten. Typexempel på framtida återvinningscentraler finns till exempel med karaktär av växthus. Att lokalisera punkter för återanvändning och återvinning på ett sätt så att det möjliggör för boende att enklare nå dessa till fots eller via cykel ligger väl i linje med Promenadstadens intentioner. Trafikkontoret förordar därför omprövning av detaljplan för park i den delen av planområdet så att det även kan innefatta en återvinningsanläggning.

Trafik

Kontoret anser att det är viktigt att detaljplanen möjliggör en framtida gång- och cykelbro över Östbergavägen vid Huddingevägen.

Det är viktigt att trafikkontoret får vara med och planera utformningen på de lokalgator som planeras att bli gångfartsgator. Exempelvis materialval, placering av planteringsytter, träd, pollare och dylikt. Det är även viktigt att trafiken på dessa

gator minimeras, det vill säga att garageutfarter samt varutransporter i största möjliga mån förläggs på andra gator än på gångfartsgatan.

I parkens södra delar föreslås ett kulturrum med olika möjligheter till verksamheter. Dessa verksamheter kommer att alstra trafik som vill angöra inne i parken. Det är viktigt att man beaktar dessa frågor och löser angöring på ett fullgott sätt. Eventuell angöring till kolonilotterna behöver också planeras.

Idag finns det en parkeringsyta vid Östbergavägen som nyttjas för besökare. Även om stadsdelen främst ska försörjas med kollektivtrafik samt gång- och cykel kommer det även finnas ett behov av att köra bil till parken samt de aktivitetsbryggor som planeras. Ett antal parkeringsplatser bör etableras för dessa ändamål.

Trafikkontorets förslag

- Trafik- och renhållningsnämnden godkänner och överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
- Trafik- och renhållningsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Slut